

Bầu cử Mỹ 2020: Vì sao ông Trump thất cử?

- Nick Bryant
 - BBC News, New York
- 9 tháng 11 2020

NGUỒN HÌNH ÁNH, GETTY IMAGES

Hãy để cuộc bầu cử năm 2020 chôn vùi quan niệm sai lầm một lần và mãi mãi rằng cuộc bầu cử năm 2016 là một tai nạn lịch sử, một sự sai lầm của Mỹ.

Donald Trump đã thắng hơn 70 triệu phiếu phổ thông, cao nhứ nhì trong lịch sử nước Mỹ. Tính trên toàn quốc, ông có hơn 47% số phiếu bầu, ông dường như đã thắng ở 24 bang, tính luôn cả hai tiểu bang yêu dấu Florida và Texas của ông.

Ông ấy có khả năng giành được sự ủng hộ một cách phi thường tại nhiều vùng rộng lớn trong lòng đất nước, với một mối kết nối gan ruột giữa các ủng hộ viên đã mang đến sự ủng hộ gần như sùng bái cá nhân.

Sau 4 năm ở Nhà Trắng, những người ủng hộ ông cũng đã nghiên ngẫm được những điều kiện của nhiệm kỳ tổng thống này và vẫn còn đầy háo hức bấm nút chấp nhận những điều đó.

Bất kỳ sự phân tích nào về nhược điểm chính trị của Trump vào năm 2020 cũng phải công nhận sức mạnh chính trị của ông. Tuy nhiên, ông đã bị đánh bại, trở thành một trong bốn vị tổng thống đương nhiệm duy nhất trong kỷ nguyên hiện đại không được tái đắc cử. Ông cũng trở thành tổng thống đầu tiên thua số phiếu phổ thông trong hai cuộc tranh cử liên tiếp.

Donald Trump đắc cử tổng thống vào năm 2016, phần vì ông là một kẻ ngoại đạo của một chính trường chuẩn mực, ông là người sẵn sàng nói những điều trước đây không được phép mở miệng.

Nhưng Donald Trump cũng mất chức tổng thống vào năm 2020, phần vì ông là một kẻ ngoại đạo của chính trường chuẩn mực, ông là người sẵn sàng nói những điều trước đây không được phép mở miệng.

Mặc dù phần lớn những người ủng hộ Trump vẫn tiếp tục bầu cho ông dù rằng ông đã bắn chết người trên Đại lộ số 5, một sự khoe khoang tai tiếng của ông vào bốn năm trước, những người khác từng ủng hộ ông năm 2016 đã bất mãn vì thói hung hăn này.

Getty Images

Nhiều người nhận thấy cách mà ông Trump bất chấp những chuẩn mực gây phản cảm và khiến họ khó chịu.

Điều này đặc biệt đúng ở các vùng ngoại ô. Joe Biden đã đạt kết quả tốt hơn Hillary Clinton tại 373 ngoại ô, giúp ông giành lại các tiểu bang tại "Vành đai Rỉ sét" gồm Pennsylvania, Michigan và Wisconsin, đồng thời giúp ông giành được Georgia và Arizona. Donald Trump lại có vấn đề nhất định với phụ nữ ngoại ô.

Chúng ta lại một lần nữa chứng kiến trong cuộc bầu cử tổng thống năm 2020 điều đã từng thấy trong cuộc bầu cử giữa kỳ năm 2018 - các đảng viên Cộng hòa có trình độ học vấn cao hơn, một số người trong đó bầu cho Trump bốn năm trước đã sẵn sàng cho ông một cơ hội, cho rằng nhiệm kỳ

tổng thống của Trump không ra dáng một vị tổng thống lăm. Mặc dù họ hiểu ông sẽ trái với thông lệ, nhưng nhiều người nhận thấy việc ông bất chấp quá nhiều phong tục và chuẩn mực ứng xử khiến người khác bất bình và gây phản cảm.

Họ ngán ngẩm vì sự hiếu chiến của ông. Ông châm ngòi cho sự căng thẳng sắc tộc. Ông dùng ngôn ngữ đầy kỳ thị chủng tộc trong các tweet của mình khi nói những lời ác ý về người da màu. Ông không chịu lên án chủ nghĩa da trắng thượng đẳng. Ông coi thường các đồng minh lâu đời của Mỹ và ngưỡng mộ những hình mẫu độc tài quyền lực như Vladimir Putin.

Sự khoe khoang lả đỗi về việc mình là "một thiên tài rát vũng vàng" và những điều tương tự vậy. Ông cổ súy cho những thuyết âm mưu. Việc ông xài tiếng bồi đồi khi biến ông trông giống như một tên trùm tội phạm, như lúc ông mô tả cựu luật sư của mình Michael Cohen - người đã dàn xếp được một thỏa thuận với công tố viên liên bang, là "đồ chuột bọ".

Và rồi những gì mà các nhà phê bình ngạo báng như chủ nghĩa độc tài đáng sợ của ông thể hiện rõ trong việc ông từ chối chấp nhận kết quả cuộc tranh cử.

Có một khoảnh khắc đáng để chú ý là lần tôi tán gẫu với Chuck Howenstein trên bậc tam cấp nhà ông ở Pittsburgh. Một người ủng hộ Trump vào năm 2016, năm nay đã bỏ phiếu cho Joe Biden.

"Người dân đã thấm mệt," Ông nói với tôi. "Họ muốn thấy sự bình thường trở lại trên đất nước này. Họ muốn thấy sự đứng đắn. Họ muốn thù hận chấm dứt. Họ muốn thấy đất nước đoàn kết lại. Và tất cả điều đó cộng hưởng lại sẽ đưa Joe Biden lên làm tổng thống."

NGUỒN HÌNH ẢNH, GETTY IMAGES

Một vấn đề chính trị của Trump là ông không thể mở rộng được sự ủng hộ ra khỏi bờ cõi của mình. Ông cũng chẳng buồn cố gắng làm điều đó.

Năm 2016, ông đã giành chiến thắng ở 30 tiểu bang và tri vì đất nước như thế ông là tổng thống của riêng những người bảo thủ, những người Mỹ theo phe 'đỏ'. Ông là vị tổng thống có tình gây chia rẽ nhất trong 100 năm qua, ông ít cố gắng để giành được lòng của những tiểu bang xanh - 20 tiểu bang đã bỏ phiếu cho Hillary Clinton.

Sau bốn năm cạn kiệt sức lực, nhiều cử tri chỉ đơn giản muốn có một vị tổng thống với những yêu cầu rất nền tảng - đó là một chủ nhân Nhà Trắng sẽ hành xử chuẩn mực hơn. Họ đã quá chán chường với việc đặt tên thoa mạ người khác, thứ ngôn ngữ tục tĩu xấu xa và những cuộc đói đầu vô tận. Họ muốn trở lại một cung cách bình thường.

Nhưng cuộc tranh cử năm 2020 không phải là sự tái diễn của năm 2016. Lần này ông là người đương nhiệm chứ không còn là kẻ khởi nghĩa. Ông phải bào chữa cho những điều ông làm, bao gồm việc xử lý yếu kém sự bùng phát đại dịch corona, hậu quả là có hơn 230.000 người Mỹ tử vong trước Ngày bầu cử. Trong thời đại tính đảng phái trở nên tiêu cực - khi mà người vì theo đảng này mà thù ghét đảng còn lại - Trump không còn đua tranh với một hình mẫu đáng ghét như Hillary Clinton.

Rất khó để ác quỷ hóa một Joe Biden, đó là một phần lý do tại sao đảng Dân chủ rất muốn Biden làm ứng cử viên tổng thống. Người đàn ông 77 tuổi theo chủ nghĩa trung dung này cũng đã làm tốt công việc ông được giao phó, đó là 'vò lại được' các cử tri da trắng thuộc tầng lớp lao động tại 'Vành đai Rỉ sét'.

Câu hỏi tại sao Trump thất cử cũng trở thành một câu hỏi thú vị khác đáng tranh luận hơn - "Trump bắt đầu thất cử từ lúc nào?"

Getty Images

Khi ngày đầu tiên làm Tổng thống của ông kết thúc, ta càng thấy rõ rằng Donald Trump sẽ cố gắng thay đổi cương vị Tổng thống hơn là ngôi vị Tổng thống sẽ thay đổi ông.

Có phải ngay sau chiến thắng của ông vào năm 2016, khi những người bỏ phiếu cho Trump một phần là để chống lại các thiết chế dòng chính tại Washington ngay lập tức dây lên hoài nghi? Chẳng phải nhiều cử tri trong số đó đã không nghĩ ông sẽ đắc cử.

Hay đó là khi ông Trump phát ngôn "Thảm trạng Mỹ" trong bài phát biểu nhậm chức trong 24 giờ đầu tiên của nhiệm kỳ - cụm từ đã miêu tả đất nước gần như suy vong với những nhà máy đóng cửa, những công nhân bị bỏ rơi và những gia đình trung lưu bị bóc lột - trước khi ông thao thao bất tuyệt về lượng người tham dự và thè sê tiếp tục sử dụng Twitter? Khi ngày đầu tiên làm Tổng thống của ông kết thúc, ta càng thấy rõ rằng Donald Trump sẽ cố gắng thay đổi cương vị Tổng thống hơn là ngôi vị Tổng thống sẽ thay đổi ông.

Liệu đó có phải là sự tích tụ, dồn nén, là hiệu ứng quả cầu tuyết của đầy rẫy những bê bối, quá nhiều sự sỉ vả, quá nhiều sự luân chuyển nhân sự và quá nhiều hỗn loạn?

Hay đó là kết quả của đại dịch virus corona, cuộc khủng hoảng lớn nhất đã làm tiêu tan nhiệm kỳ tổng thống của ông? Trước khi virus cặp bến, các dấu hiệu sống còn trên chính trường của Trump vẫn rất mạnh mẽ. Ông đã sống sót qua phiên tòa luận tội. Tỉ lệ ủng hộ ông cao hơn bao giờ hết - 49%. Ông có thể lấy làm kiêu hãnh về một nền kinh tế mạnh mẽ và lợi thế khi đương nhiệm: hai yếu tố sóng đôi thường giúp giữ chắc chiếc ghế tổng thống cho nhiệm kỳ thứ hai. Thông thường, bầu cử tổng thống sẽ đặt ra một câu hỏi đơn giản: đất nước hiện tại có tốt hơn so với bốn năm trước hay không? Sau khi Covid ập đến, kéo theo khủng hoảng kinh tế sau đó, dường như đây là điều bất khả.

Nhưng sẽ là sai lầm khi cho rằng nhiệm kỳ Tổng thống của Trump lụn bại bởi virus corona. Các đời tổng thống thường trở nên nổi bật hơn sau khi đất nước rung chuyển. Những điều vĩ đại cũng có thể hiển lộ từ trong khủng hoảng. Điều này đúng với Franklin Delano Roosevelt, người đã giải cứu nước Mỹ khỏi Đại suy thoái và khiến ông trở nên bất bại trên chính trường. Phản ứng ban đầu của George W Bush với các cuộc tấn công ngày 11 tháng 9 cũng đã tăng cường uy tín của ông, và giúp ông tái đắc cử nhiệm kỳ thứ hai. Vì vậy, không thể nói Covid đặt dấu chấm hết cho Donald Trump. Chính việc xử lý không thành công với cuộc khủng hoảng đã góp vào sự thất bại của ông.

Dẫu vậy, một lần nữa cần nhớ rằng Donald Trump vẫn trụ vững trên chính trường cho đến phút chót, bắt chấp đất nước đang trải qua cuộc khủng hoảng sức khỏe cộng đồng tồi tệ nhất trong hơn 100 năm qua, cuộc khủng hoảng kinh tế lớn nhất kể từ thập niên 1930 cũng như làn sóng xung đột sắc tộc rộng rãi nhất kể từ cuối thập niên 1960.

Phần lớn nước Mỹ màu đỏ và hầu hết các phong trào bảo thủ mà ông Trump thống trị sẽ khao khát sự trở lại của ông. Ông sẽ tiếp tục là nhân vật chủ đạo của phong trào bảo thủ trong nhiều năm tới. Chủ nghĩa Trump có thể dẫn đến một hiệu ứng chuyển đổi trở thành chủ nghĩa bảo thủ của người Mỹ tương tự như chủ nghĩa Reagan.

Vị tổng thống sắp mãn nhiệm này sẽ tiếp tục là một nhân vật nổi bật được đồng đảo công chúng biết đến và có thể sẽ tái tranh cử vào năm 2024. Những tiểu bang bị phân rẽ này không ngẫu nhiên sau một đêm mà đoàn kết trở lại, ít nhất là có rất nhiều người Mỹ sẵn sàng dung chứa những khác biệt tâm tư tình cảm đó với Trump, từ sùng bái cho đến thù ghét.

Nước Mỹ sẽ chưa hết nhìn thấy, hay nghe về, một tổng thống phi chính thống nhất trong lịch sử của mình.